

5. Карта новостроек Киев [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] – Режим доступу: <http://zabudovnyk.com.ua/ru/complexes/map/region/kyiv> – (дата звернення 24.10.2016) – Назва з екрана.

Скопцова О.М.

*кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри,
Київський національний університет культури і мистецтв*

АСПЕКТНИЙ АНАЛІЗ НАРОДНОГО ГУРТОВОГО СПІВУ

Автентичний гуртовий спів вперше привертає увагу українських етнографів, фольклористів на межі XIX-XX століть. Вони прагнуть науково визначити гуртовий спів в його тісних зв'язках із суспільно-господарськими формами, родинно-побутовими звичаями, співочими традиціями, яким притаманні регіональна та локальна специфіка. Особливо показовими є праці фундаторів української фольклористики – В. Гошовського, К. Квітки, Ф. Колесси, С. Людкевича, Ю. Роздольського [3].

Ф. Колесса зокрема відзначає наявність спільних ознак у західному та східному «музичних діалектах», на основі яких формується національний пісенно-виконавський стиль [4; 5].

Сучасна фольклористична думка розширює проблематику, досліджує й узагальнює різні історико-теоретичні аспекти, осмислює поняття співочого гурту, гуртового співу, співочої традиції тощо.

Науковий аналіз матеріалів фольклорних експедицій дозволив визначити типологічні ознаки народного гуртового співу: імпровізаційність виконання, тісно пов'язана з локальною пісенною лексикою; багатоманітність видів та форм гуртового розспіву; наявність місцевих варіантів розспіву багатоголосної пісні [2].

У сучасній фольклористиці загальноприйнятою є класифікація народних співочих гуртів на: жіночі та дівочі; чоловічі та парубочі; змішані. Характеризуючи гуртовий спів, К. Квітка виділяє унісонну та багатоголосну форми [2].

Регіональна специфіка гуртового співу є результатом багатовікової етнокультурної селекції на теренах України і трансформації культурних традицій інших етносів. Дослідник лемківського фольклору О. Торонський підкреслює вагому роль природного середовища у формуванні особливого емоційного тону та своєрідної виконавської манери у співаків різних місцевостей. Важливим аспектом у розкритті регіональної специфіки гуртового співу є розуміння його тісних зв'язків з особливостями діалектів української мови [7].

Класифікація гуртового співу, запропонована А. Іваницьким, ґрунтується також на регіональному принципі як засадничому:

- карпатський регіон (гуцульський та закарпатський стилі);
- галицький (Львівщина, частина Івано-Франківщини);

- карпато-бескидський (Лемківщина);
- поліський (Волинська, Житомирська, Київська, Чернігівська області);
- волинський (південь Волині та Рівненщини);
- степовий;
- наддніпрянський;
- подільський (східно- та західноподільський).

Одним із найважливіших чинників народного гуртового співу є специфіка звукоутворення та видів багатоголосся, зумовлена локальними особливостями побутування.

Аналізуючи різні співочі традиції з позиції регіональної специфіки, А. Іваницький поділяє їх на три основні групи:

- спів сильним звуком, насичені тембри, використання грудних регістрів жіночих голосів (територія Центральної України, Черкащина, Полтавщина, прилеглі території Полісся й Поділля);
- спів м'яким звуком, використання головного, грудного та мікстового регістрів голосів (територія України зі сходу на захід, особливо південне та західне Поділля, Галичина);
- спів легким звуком, переважання міксту (територія Наддністрянщини та прилеглі до річки Дністер місцевості) [2].

Порівняльний аналіз гуртового співу у західному та східному ареалах виявляє виразні відмінності між ними. На ґрунті локально різноманітних етнорегіональних виконавських традицій сформувалися відповідні виконавські стилі. Виконавська традиція південно-західного ареалу культивує «камерний» спів, м'яку, «теплу» манеру виконання. За визначенням Л. Куби, така манера є наслідком психологічного спрямування співу «для себе». [6]

Південно-східна виконавська традиція поєднує два типи: перший – поширений на території степової та лісостепової України і характеризується підголосково-поліфонічною хоровою фактурою, автентичною манерою виконання; другий – сформувався на територіях Київської, Полтавської та Черкаської областей, йому властивий кантовий розспів українських народних пісень [1].

Підголосково-поліфонічне багатоголосся з виводом характерне для виконавської манери центрального регіону Східної України. Своєрідність хорового співу північних регіонів України найвиразніше виявилась у північній виконавській традиції, якій властива архаїчність обрядової піснетворчості, унісонно-гетерофонна хорова фактура.

Гуртовий спів у супроводі народних музичних інструментів спирається на специфічність розмовної мови, що підтверджується відсутністю розспіву вокальної мелодії та наближеністю інтонування до мелодекламації.

В контексті гуртового співу відбувається становлення форм народного багатоголосся. Виконавська традиція сформувалась на основі симбіозу етнічної інтонаційної моделі та специфічних особливостей фольклору.

Список використаних джерел:

1. Василенко З. Дещо про локальні особливості гуртового розспіву народних пісень у сучасному сільському побуті // Сучасна українська музика: 3б. ст. / Під ред. Л.Б. Архиповича, Н.О. Брюхіної, В.Д. Довженко. – К.: «Мистецтво», 1965. – С. 223–242.
2. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник / Під ред. М.М. Поплавського; М-во культури і мистецтв України; КНУКіМ. – 2-ге вид., допрац. – К.: Муз. Україна, 1999. – 222 с.: нот.
3. Квитка К.В. Избранные труды: В 2-х т. / Сост. и коммент. В.Л. Гошовського. – М., 1971. – Т. 1 – 383 с.; М., 1973. – Т. 2. – 421 с.
4. Колесса Ф.М. Балада про дочку-пташечку в слов'янській народній поезії // Lud siowianski. – Краків, 1934. – Т. III. – Зош. 2. – С.В. 147 – В 185; Т. IV. – Зош. 1. – С.В. 1 – В 26.
5. Колесса Ф.М. Українська усна словесність / Канадський Ін-т Українських студій, Альбертський Ун-т. – Едмонтон, 1983. – 643 с.
6. Людкевич С.П. Дослідження, статті, рецензії, виступи: Т. 2 / Упор., ред., перекл. і прим. З. Штундер. – Львів: Вид-во М. Коць, 2000. – 815 с.: [6] л. іл. – (Історія української музики; Вип. 5).
7. Торонський О. Русини-лемки. – Львів, 2000. – С. 22–23.

Смоляр О.В.*аспірант,**Київський національний університет культури і мистецтв***МОНУМЕНТАЛЬНО-ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО Л.Є. ЖОГОЛЬ
В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРІВ ГОТЕЛЮ «ЖОВТНЕВИЙ» МІСТА КИЄВА**

Художнє вирішення радянських інтер'єрів громадських будівель 1980-х років характеризується широтою і різноманіттям творчих пошуків, використання усіляких пластичних прийомів, цікавістю до традицій минулого і прагнення до формування нового сусного середовища, образність якого відповідає динаміці часу. Інтер'єр розвивається як система гнучка, рухлива, чутливо реагуюча на соціальні потреби [3, с. 99].

Досліджуючи радянські готелі м. Києва, хочеться розглянути готель «Жовтневий» (зараз «Національний»), який від збудування в 1982 році до нашого сьогодення, не перестає дивувати своєю творчою подачею в дизайні інтер'єрів. Монументальні художні твори, що використовувались для оформлення громадських та житлових приміщень були розроблені художниками в різних засобах настінного мистецтва. Однією з відомих шанованих українських майстринь по текстилю, являється Людмила Євгенівна Жоголь, яка приклала багато творчих зусиль і бажання для формування більшості інтер'єрів готелю.

Для оздоблення готелю «Жовтневий» художниці було замовлено кілька гобеленів. Автор задумала їх як мотиви різних пір року. Один з них – «Квітуча яблуня» (1983 р.)

На тлі соковитої весняної зелені – вкрита біло-рожевим цвітом яблунька, біля неї рясно квітнуть деревій, люпин та інші трави. Вертикальна